

Biuletyn Informacji Publicznej

Instytutu Pamięci Narodowej
Komisja Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu

Dane osoby z katalogu osób "rozpracowywanych"

Imiona: Józef
Nazwisko: Manista
Miejsce urodzenia: Mojnowo
Data urodzenia: 27-01-1912
Imię ojca: Jan
Imię matki: Anna
Dodatkowe informacje:

Treść zapisów ewidencyjnych

Opis materiałów	Stan zachowania	Uwagi
<p>Ksiądz Józef Manista jako wikariusz parafii Poręba (pow. ostrowski) był inwigilowany w latach 1947–1950 przez PUBP w Ostrowi Mazowieckiej. Powodem zainteresowanie ze strony UB był jego krytyczny stosunek do władzy komunistycznej. Odnotowano, że kazania „wrogie obecnemu ustrojowi” głosił jeszcze w trakcie posługi w swojej poprzedniej parafii w Lasocinie (pow. sierpecki). W sierpniu 1947 po doniesieniu agenturalnym z 17.07.1947 miał być wezwany na przesłuchanie do PUBP w Ostrowi Mazowieckiej. W dokumentach z późniejszego okresu twierdzono, że w latach 1947-50 „na kazaniach drwił z założeń planu 3-letniego” i z „postępowych” organizacji, „nawoływał do palenia książek naukowych”, „zmuszał młodzież należącą do S[łużby] P[olsce] by się spowiadała z tego tytułu”. W kwietniu 1950 po przeniesieniu do parafii Święcieniec (pow. plocki) prowadzenie inwigilacji przejął PUBP w Płocku.</p>	<p>IPN BU 0904/86 (63727/II), k. 26-56, 547-547v.</p>	

Ks. Józef Maniśta po objęciu w kwietniu 1950 funkcji proboszcza w Świącieńcu (pow. plocki) został poddany inwigilacji przez PUBP w Plocku, który przejął sprawę z PUBP w Ostrowi Mazowieckiej. Powodem inwigilacji był „wrogi stosunek do PRL”, utrzymywanie kontaktów z członkami „nielegalnych organizacji z okresu okupacji” i „kułactwem”. Za niepodpisanie „apelu pokoju” (tzw. apel sztokholmski z 25.03.1950) został pozbawiony prawa do nauczania religii w szkole. Wg zapisu kartotecznego z 10.11.1952 był rozpracowywany przez pion A-X PUBP w Plocku w sprawie krypt. krypt. „Credo” nr A-X/52 jako „powiązany z kułactwem” oraz za „wrogie wypowiedzi z ambony”. W raporcie z 25.05.1955 określony jako „ksiądz – reakcjonista”. Od 6.07.1955 inwigilacja ks. Maniśty była prowadzona przez PUdsBP w Plocku w ramach Sprawy Ewidencyjno-Obszerwacyjnej (SEO) bez krypt. (w niektórych dokumentach pojawia się krypt. „Judasz”). Sprawa została zarejestrowana 2.09.1955 w Wydz. X WUBP w Warszawie pod nr. 593. W inwigilacji wykorzystywano agenturę i perlustrację korespondencji. W kwietniu 1960 po przeniesieniu do parafii Krajkowo (pow. sierpecki) prowadzenie sprawy przejęła SB KPMO w Sierpcu.

IPN BU 0904/86 (63727/II), k. 53-291, 455, 460-469.

Ks. Józef Manista po objęciu 1.04.1960 funkcji proboszcza w Krajkowie (pow. sierpecki), został poddany inwigilacji przez Referat ds. Bezpieczeństwa KPMO w Sierpcu, który 22.04.1960 przejął sprawę krypt. „Judasz” z płockiej SB. Od 4.06.1960 kontrola operacyjna była prowadzona w ramach Sprawy Obserwacji Operacyjnej (bez krypt.), zarejestrowanej 15.06.1960 w Wydz. „C” KWMO w Warszawie pod nr. 2881. Inwigilację uzasadniano „szerzeniem nienawiści” do PRL i utrzymywaniem po zakończeniu II wojny kontaktów z członkami „nielegalnych organizacji”, co wedle SB sprawiało, że może „wrogo” wpływać „na miejscową ludność”. Wg SB po objęciu parafii krajkowskiej „nastawił się na wychowanie młodzieży szkolnej i pozaszkolnej w duchu fanatyzmu religijnego, przez co stara się całkowicie opanować młodzież”. W kwietniu i maju 1960 funkcjonariusze SB planowali pozyskanie ks. Manisty do współpracy, ale do próby werbunku nie doszło. Po doniesieniu agenturalnym z 10.08.1960 skonfiskowane zostały ks. Maniście pieniądze zebrane przez parafian na odprawienie mszy św. o dobrą pogodę. Zbiórki zostały uznane za nielegalne decyzją Kolegium Karno-Administracyjnego w Sierpcu z 16.09.1960. Kolejna konfiskata pieniędzy z „nielegalnych” zbiorów nastąpiła w październiku tego roku. W listopadzie 1961 SOO o krypt. „Skryty” została zarejestrowana pod nr. 284. W „ocenie sprawy” z 16.09.1962 odnotowano, że prowadzone są kombinacje operacyjne, których celem jest skłócenie ks. Manisty z „członkami organizacji przykościelnych”, podważenie jego autorytetu i ośmieszenie go. SOO krypt. „Skryty” 28.09.1962 została zarejestrowana w Wydz. „C” KWMO w Warszawie pod nr. 438. W „charakterystyce” z 11.03.1964 stwierdzono, że „prowadzi wrogą agitację ustną podczas głoszonych kazań oraz w rozmowach indywidualnych” i nie przestrzega przepisów „prawnych i administracyjnych”. Odnotowano ukaranie w maju i czerwcu 1963 grzywną i domiarem podatkowym przez Wydz. Finansowy Powiatowej Rady Narodowej w Sierpcu. „Ogólnie sumując działalność wymienionego na naszym terenie nie stwierdza się żadnej poprawy na tym odcinku, a jedynie krótkie przerwy w tej działalności”. Sprawa zakończona 26.09.1964, ponieważ wedle instrukcji dyrektora Dep. IV MSW nr 002/63 z 6.07.1963 inwigilacja duchownych miała być prowadzona w ramach teczek ewidencji operacyjnej na księdza (TEOK). Część materiałów ze sprawy włączono już 17.02.1964 do TEOK nr 21859, a resztę złożono 24.10.1964 w archiwum Wydz. „C” KWMO w Warszawie pod sygn. 63727/II. Materiały te zostały przekazane 11.10.1976 do archiwum Wydz. „C” KWMO w Ciechanowie, gdzie otrzymały sygn. 110/II. W sprawie wykorzystywano agenturę. Akta zostały wypożyczone w październiku 1987 przez RUSW w Lipnie, który prowadził TEOK nr 21859.

IPN BU 0904/86 (63727/II), k. 289-453, 456-459, 470-554.

Józef Manista jako ksiądz katolicki i proboszcz w Krajkowie (pow. sierpecki) został objęty inwigilacją w ramach Teczek Ewidencji Operacyjnej na Księdza (TEOK) zarejestrowanej 3.01.1964 w Biurze „C” MSW przez Referat ds. Bezpieczeństwa KPMO w Sierpcu pod nr. 21859. Do TEOK włączono 17.02.1964 część materiałów ze Sprawy Obserwacji Operacyjnej krypt. „Skrity”. W kartotece odnotowano jego „negatywne” wystąpienia do 23.11.1963: „W latach 1947-50 był przeciwnikiem obecnej polityki. Drwił z założeń planu 3-letniego, z postępowych organizacji, namawiał do palenia książek naukowych. W latach 1950-60 na kazaniach twierdził, że komunizm upadnie. Nie podpisał apelu pokoju (w 1950 roku). Organizował nielegalne zbiórki pieniężne”. W 1964 roku „odczytał dwa listy pasterskie o wrogiej treści”. W październiku 1965 znajdował się „w czynnym zainteresowaniu” w ramach TEOK, przypuszczalnie z powodu organizowania wyjazdów swoich parafian na uroczystości milenijne do Częstochowy i Płocka. Po objęciu w 1973 roku funkcji proboszcza parafii w Poniatowie (pow. żuromiński) inwigilację przejął Referat ds. Bezpieczeństwa KPMO w Żurominie, następnie Wydz. IV KWMO w Ciechanowie i w końcu RUSW w Żurominie. Z „czynnego zainteresowania” zrezygnowano 31.10.1979. W roku 1987, gdy był rezydentem przy parafii w Skępem (woj. wrocławskie) TEOK prowadził RUSW w Lipnie. Materiałów sprawy brak, zapewne zostały zniszczone w 1989 lub 1990 roku.

Materiałów brak. Wpis na podstawie zapisów ewidencyjno-kartotecznych.

W kartotece jako data rejestracji 31.12.1963.